

Ембүүгийн Батчулуун

Газарзүйн толь

Англи–Монгол/Монгол–Англи

Dictionary of Geography

English–Mongolian/Mongolian–English

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛЫН
ИХ СУРГУУЛЬ

МОНГОЛЫН ГАЗАРЗҮЙН
БОЛОВСРОЛЫН НИЙГЭМЛЭГ

Batchuluun Yembuu

Dictionary of Geography

English–Mongolian
Mongolian–English

20000 words

Ембүүгийн Батчулуун

Газарзүйн толь

Англи–Монгол

Монгол–Англи

20000 Толгой үг

ННА 26
ДАА 550
Б-342

Third edition

Гурав дахь хэвлэл

Department of Geography
Mongolian National University of Education
Mongolian Association for Geographic Education

Монгол Улсын Боловсролын Их Сургууль, Газарзүйн тэнхим
Монголын Газарзүйн боловсролын нийгэмлэг

©Ембүүгийн Батчулуун 2022, 2012, 2002

Зохиогчийн эрхээр хамгаалагдсан, хувилах, дахин хуулах, хэсэгчлэн хэвлэх, цахим хэлбэрт оруулахыг
хориглоно.

Техник редактор С.Хадбаатар
Хэвлэлийн эх бэлтгэсэн: Е.Батчулуун, Б.Бүжидмаа
Цаасны хэмжээ 172 x 245 1/10
Хэвлэлийн хуудас 28
Хуудасны тоо 336
“Мөнхий үсэг” ХХК–д эхийг бэлтгэж хэвлэв. Улаанбаатар хот

ISBN-99929-6-074-4

Эшлэл авах: Батчулуун, Е. (2022). *Газарзүйн англи-монгол, монгол англи толь*. Улаанбаатар, МУБИС, Мөнхийн үсэг ХХК. 336 х.

Citation: Yembuu, B. (2022). *English-Mongolian/Mongolian-English Dictionary of Geography*. Ulaanbaatar, MNUE, Munkhiin Useg printing. 336 pages.

CONTENTS

Preface	iv
Using the dictionary	v
English alphabet	vi
ENGLISH–MONGOLIAN DICTIONARY	1
Mongolian alphabet	160
MONGOLIAN–ENGLISH DICTIONARY	161
APPENDICES	313
World countries	313
Cities	317
Geographical names	320
References	325

АГУУЛГА

Өмнөх үг	iv
Толь ашиглах заавар	v
Англи цагаан толгой	vi
АНГЛИ–МОНГОЛ ТОЛЬ	1–158
Монгол цагаан толгой	160
МОНГОЛ–АНГЛИ ТОЛЬ	161
ХАВСРАЛТ	313
Дэлхийн улсууд	313
Хотууд	317
Газар усны нэр	320
Ашигласан материал	325

English–Mongolian/Mongolian–English Dictionary of Geography is containing over 20,000 entries on all aspects of both physical and human geography. It includes coverage of geomorphology, meteorology, climatology, hydrology, cartography, population, industry, geography education and agriculture, as well as new topics such as remote sensing, geographic information systems and climate change education.

Professor Dr. **Batchuluun Yemboo** is a Professor of Geography at the Mongolian National University of Education in Ulaanbaatar, Mongolia. She has contributed to many publications in international journals and several books, both in the Mongolian and in the English language, including Earth Science, Glossary of Physical Geography, Introduction to Geographic Education, Introduction to Human Geography, and school geography textbooks. She is also the editor of Physical Geography of Mongolia, published by Springer Nature, and its Mongolian version. She is a founder and an executive director of the Mongolian Association for Geographic Education (MAGE) and a chief editor of the Geoforum– Mongolia journal. As a teacher, trainer and lecturer, she is currently involved in research activities related to Education for Sustainable Development, Climate change and Water education, curriculum and textbook development.

Толь ашиглах заавар

- Толгой үгсийг цагаан толгойн үсгийн дэс дарааллаар эрэмбэлж, зузаан, ялгаатай фонтоор бичсэн.
absolute humidity үнэмлэхүй чийг
үнэмлэхүй чийг absolute humidity, specific humidity
- Хуудас бүрийн дээд өнцөгт бичсэн “хөтөч үгс” нь тухайн нүүрэнд орсон эхний ба сүүлийн толгой үгийг илэрхийлнэ. Жишээ нь:
adhesion ~ age specific
бүсийн цаг ~ бялхмал
Дахин давтагдсан тохиолдолд зарим гол үгийг авсан буй.
- Толгой үгсээр хайхад хялбарчлах үүднээс таслалаар ялган, өмнө нь орох үгийн ард ~ тэмдэг тавив. Жишээ нь: **levee, artificial** ~ хиймэл далан, **levee, natural** ~ байгалийн далан (урсгалаар үүссэн); **aquifer, artesian** ~ артезийн уст давхарга, **aquifer, confired** ~ даралттай уст давхарга
aquifer, unconfired ~ задгай уст давхарга; **capacity, heat** ~ дулаан багтаамж;
trades, northeasterly ~ зүүн хойд зүгийн пассат
- Олон утгаар хэрэглэгдэх бол тус бүрийг 1, 2, 3 гэхчлэн дугаарлав. Жишээ нь: **alterations** 1. гажилт, 2. өөрчлөлт; **grassland** 1. өвслөг газар 2. бэлчээр 3. хадлан авах газар
- Ижил утгаар хэрэглэгдэх үгсийн өөр өөр хувилбарыг таслалаар ялган, дугаарлахгүй цувуулж бичив. Жишээ нь: **сийлээ хэлбэрийн рельеф** morpho-sculptures, land sculpture, fine-textured topography, small scale landforms; **дотоодын урсгалгүй ай сав** interior basin, interior drainage, internal drainage; **жижиг арал** holm, islet, key, kay, scarrys, skerry-guard
- Англи үг нь ижил боловч монгол хэлнээ нийлэмж хэлбэрээрээ өөр утга илэрхийлдэг үгсийг тусад нь дараалуулж бичив. Жишээ нь:
perennial plan урт хугацааны төлөвлөлт (хотын газарзүйд);
perennial plant (perennials) олон наст ургамал (ургамлын газарзүйд);
perennial stream ширгэдэггүй горхи, байнгын урсацтай гол горхи (физик газарзүйд);
range (animal) тархалт;
range 1. уулын нуруу 2. агуурги (амплитуд), өөрчлөлт

- Үгсийн англи хувилбар ихэвчлэн “s” төгсгөлтэй, олон тооны хэлбэрээр байх тул ихэнхийг нь хэвээр авав. Жишээ нь: *mountains, landforms, local winds* гэх зэрэг нь монгол хэлэнд бол “*гадаргын хэлбэр, “орон нутгийн салхи”* хэмээн ганц тоон дээр хэрэглэгддэг билээ.
- Ном, сурах бичиг, хурлын илтгэл зэрэгт зарим нэршлийг товчилсон хэлбэрээр ашиглах нь олонтаа байдгийг харгалзан хаалтад давхар бичив. Ялангуяа уур амьсгалын хэв шинж, агаарын масс, үүлний хэв шинж зэргийг индексээр товчлох нь түгээмэл. Жишээ нь: **zone of intertropical front (ITCZ)** тропикийн дотоод конвергенцийн бүс; **representative fraction (RT)** тооны масштаб;
субтропикийн чийглэг уур амьсгал humid subtropical climate (Cfa)
- Химийн томъёог хаалтад бичив. Жишээ нь: **sulphur dioxide (SO₂)** хүхрийн давхар исэл, хүхрийн диоксид
- Нэг утгатай боловч монгол хэлэнд өөр өөрөөр хэрэглэгддэг үгсийн хэлбэрийг хооронд нь таслалтайгаар бичив. Жишээ нь: “**alpine zone** альпийн бүслүүр, тагийн бүслүүр; **landforms** газрын гадарга, гадаргын хэлбэр, хотгор гүдгэр, рельеф; **abyssal plain** абиссиаль тал, далайн гүн дэх тал, далайн ёроолын тал
- Харин өөр утгаар хэрэглэгдэх үгийн хувьд утга тус бүрийг нь 1, 2, 3 гэхчлэн дугаарлав. Жишээ нь: **bar** 1. бар (даралтын нэгж) 2. жижиг далан; **trough** 1. бага даралтын хотос 2. хонхор, хотгор, 3. долгионы хормой
- Мэргэжлийн хүмүүс, ном, сурах бичигт өргөн ашигладаг хэлбэрийг голлов. Жишээ нь: **anticlockwise** цагийн зүүний эсрэг, нар буруу; **anticyclone (or high)** антициклон, эсрэг циклон, их даралтын муж; **дотоодын тэнгис** continental sea, enclosed sea, inland sea, landlocked seas, hypersaline lakes г.м. Аль хэлбэрийг сонгох нь хэрэглэгчид нээлттэй, дараалан юумуу өөр газар ч орсон байгааг анхаарна уу.
- Өргөн хэрэглэгддэг зарим үгийг нэгэнт хэрэглэж дассан хэлбэрээр нь авав. Жишээ нь: **transverse moraine** хөндлөн дайр, морен
- Андуурч болзошгүй зарим үгсийн утгыг хаалтад тодруулж бичив. Жишээ нь: *Галт уулын шил (чулуу), бар (даралтын нэгж) г.м.*
- Монгол үгсийн дараалалд ороогүй зарим үгсийг төгсгөлд нь A-Z гэсэн хэсэгт жагсаав. Жишээ нь: **A үе давхарга (хөрсний)** A horizon; **P долгион** P wave, primary wave; **J хэлбэрт муруй** J-curve, J-shaped curve; **U хэлбэрт хөндий** U-shaped valley
- Улсууд болон зарим хот, бүс нутаг, газар усны нэрийг хавсралт (Англи-Монгол)-аар, онцгойлох заримыг Монгол-англи хэсэгт үгсийн дарааллаар оруулав. Жишээ нь: **Sub-Saharan Africa** Сахараас урагших Африк; **Газар дундын тэнгис** Mediterranean Sea; **Их нууруудын хотгор** Depression of Great Lakes
- Олон утгаар хэрэглэгдэх үгээр эхэлсэн оноосон зарим нэрийг жижиг үсгээр бичив. Жишээ нь: **archeozoic era** архейн эрин, эх төрмөлийн эрин; **arctic ocean** хойд мөсөн далай

English–Mongolian Dictionary

10000 words

Англи–Монгол толь

10000 толгой үгтэй

ENGLISH ALPHABET
АНГЛИ ЦАГААН ТОЛГОЙ

A, a	1
B, b	12
C, c	18
D, d	33
E, e	41
F, f	49
G, g	56
H, h	65
I, i	71
J, j	78
K, k	79
L, l	80
M, m	86
N, n	95
O, o	99
P, p	103
Q, q	114
R, r	115
S, s	122
T, t	138
U, u	146
V, v	149
W, w	152
X, x	156
Y, y	157
Z, z	158

A

A horizon А үе давхарга (хөрсний)

ablation moraine абляцийн морен

ablation zone абляцийн бүс

ablation абляци, мөстлөгийн элэгдэл

aborigines аброгенчууд, аброген хүмүүс

abrasion process абразийн (далайн
эвдлэлийн) процесс

abrasion shore абразийн эрэг, идэгдлийн эрэг

abrasion tableland абразийн ширээт уулс

abrasion terrace абразийн дэнж, далайн
эвдлэлийн дэнж

abrasion абрази, далай, тэнгисийн эвдлэл

abrupt weather change цаг агаарын огцом
өөрчлөлт

abruption тасрал

abruptness эгц

abrogens аброгенүүд, уугуул хүн ам

absolute advantage үнэмлэхүй давуу тал

absolute age үнэмлэхүй нас

absolute altitude үнэмлэхүй өндөр

absolute direction үнэмлэхүй чиглэл

absolute distance үнэмлэхүй зай, бодит зай

absolute extremes үнэмлэхүй хэт утга (цаг
агаарын)

absolute geochronology үнэмлэхүй
геохронологи

absolute height үнэмлэхүй өндөр

absolute humidity үнэмлэхүй чийг

absolute instability үнэмлэхүй тогтворгүй
төлөв

absolute location үнэмлэхүй байршилт

absolute magnitude үнэмлэхүй магнитуд
(одны)

absolute maximum and minimum
үнэмлэхүй их ба бага

absolute maximum үнэмлэхүй их (максимум),
хамгийн их

absolute minimum үнэмлэхүй бага (минимум),
хамгийн бага

absolute poverty үнэмлэхүй ядуурал

absolute space үнэмлэхүй орон зай

absolute stability үнэмлэхүй тогтвортой төлөв

absolute temperature үнэмлэхүй температур

absolute theocratic monarchy хэмжээгүй
эрхт хаант засаглал

absolute water scarcity усны нэн хомсдол

absolute zero үнэмлэхүй тэг утга

absorbed radiation шингэсэн цацраг

absorbing capacity of soils хөрсний
шингээх чадвар

absorption 1. шингээлт, 2. зардал

absorption coefficient шингээлтийн
коэффициент

absorption of solar radiation нарны
цацрагийн шингээлт

abstract representations хийсвэр төсөөлөл

abstraction (river) голын хамралт

abstraction of moisture чийгийг нь гаргах
(зайлуулах)

abundance 1. тархалт, 2. баялаг, арви

abundance of water их устай

abysmal poverty нэн ядуурал

abyssal basin далайн гүн ёроол

abyssal benthos zone далайн гүний амьтдын
бүс

abyssal benthos далайн гүний амьтад, бентос

abyssal deposits далайн гүний хурдас

abyssal environment далайн гүний орчин

abyssal plain абиссиаль тал, далайн гүн дэх
тал, далайн ёроолын тал

abyssal rock далайн гүний чулуулаг

abyssal zone абиссиаль бүс, хөлгүй далайн бүс
(4000 м–ээс гүн)

accelerated erosion огцом элэгдэл

acceleration of gravity хүндийн хүчний
хурдатгал

acceleration of wind салхины хурдатгал

access хүртээмж, хангамж

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

access ~ adhesion

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

access, education ~ боловсролын хүртээмж
access, water ~ усан хангамж
access to clean water цэвэр усны хүртээмж
accessibility хүрэх боломж, саадгүй байдал
accident of the ground атираа, гадаргын тэгш бус байдал
accidental species ховордсон зүйлийн бүрдэл, тохиолдлын зүйл
accidented relief эвдрэлд орсон рельеф, жигд бус гадарга
acclimatization идээших, нутагших, зохицох
acclive налуу, ташгай
acclivity өгсүүр газар, өгсүүр хажуу
accomodation 1. зохицох чадвар, 2. орон байр
accordant valley унал дагасан хөндий
acculturation соёлын уусалт, өөрчлөлт
accumulated radiation хуримтлагдсан цацраг
accumulated temperature нийлбэр температур
accumulation 1. хуримтлал, бөөгнөрөл 2. нэмэгдэх
accumulation mountains хурмал уулс
accumulation of capital хөрөнгийн хуримтлал
accumulative coast хурмал эрэг, хуримтлалын эрэг
accumulative relief хурмал газрын гадарга, хуримтлалын рельеф
acerose (acerose leaf) шилмүүс
achromic өнгөгүй
achondrite ахондрит (чулуун солир)
acid deposition хүчиллэг хурдас, хуримтлал
acid fog хүчиллэг манан
acid precipitation хүчиллэг тунадас
acid rain хүчиллэг бороо, хүчлийн бороо
acid rocks хүчиллэг чулуулаг
acid soil хүчиллэг хөрс
acid, formic ~ шоргоолжны хүчил
acidification хүчилжих
acidity and alkalinity of soils хөрсний хүчиллэг ба шүлтлэг байдал
acidity хүчиллэг байдал
acquiring geographic information газарзүйн мэдээллийг эзэмших
across хөндлөн
actic region 1. тектоникийн өөрчлөлт ихтэй бүс, 2. эгц хажуутай бүс

actinometer актинометр, нарны цацраг хэмжүүр (багаж)
actinograph актинограф, нарны цацраг бичүүр
actinology цацраг судлал, актинологи
actinometry нарны цацраг судлал
actinon цацраг идэвхт хий
action 1. үйлдэл, үйл, үйл ажиллагаа, 2. үйлчлэл, нөлөөлөл
action area үйл ажиллагааны хүрээ
activated carbon идэвхжүүлсэн нүүрсхүчлийн хий
active dispersal идэвхтэй тархалт
active glacier "урсаж" буй мөсөн гол
active immunity идэвхтэй дархлаа
active layer of permafrost цэвдгийн гэсэх, хөлдөх давхарга
active remote sensing идэвхтэй тандан судлал
active solar heating system нарны эрчим хүчийг ашиглах боловсронгуй систем
active volcano ажиллагаатай галт уул
activity space 1. үйл ажиллагааны орон зай, 2. идэвхжлийн орон зай
activity, cyclonic ~циклоны үйлчлэл
activity, geomagnetic ~соронзон орны идэвхжил
actual evapotranspiration бодит нийлбэр ууршилт
actual evatransporation бодит ууршилт
acute fold хурц өнцөгт атираа
acute food shortages хүнсний хэт хомсдол, өлсгөлөн
adamantine адамин
adaptability дасан зохицох чадвар
adaptation of climate change уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох
adaptation assessment дасан зохицохуйн үнэлгээ
adaptation planting нутагшуулан тариалах
adaptation зохилдолгоо
adaptation, animal ~ амьтан нутагшуулах, нутагшсан амьтад
adaptive radiation дасан зохицсон цацраг
adfreezing барьцалдан хөлдөх
adherent наалдамтгай, зуурамтгай, цавуулаг
adhesion барьцалдаа, холбоос, таталцал, наалданга

adhesion of soil хөрсний барьцалдах чанар, хөрсний наалдамхай байдал
adhesiveness наалданги чанар, холбоослог байдал
adiabatic compression адиабат шахагдал
adiabatic cooling адиабат хөрлөлт
adiabatic curve адиабат, адиабатын муруй
adiabatic expansion адиабат тэлэлт
adiabatic heating адиабат дулааралт
adiabatic lapse rate адиабатын градиент (температурын)
adiabatic process адиабат процесс
adiabatic temperature change температурын адиабат өөрчлөлт
adiabatic wind адиабат салхи
adiathermal дулааны адиабат
adit or shaft mining амсартай гүний уурхай
adjacent areas хөрш нутаг, зэргэлдээх газрууд
adjacent sea захын тэнгис
adjustment for altitude өндрийн засвар
administration divisions засаг захиргааны хуваарь
administrative boundary засаг захиргааны хил
administrative structure засаг захиргааны бүтэц
administrative unit засаг захиргааны нэгж
adobe шохойлог шавар, түүхий тоосго, хөрзөн
adobe house шавар байшин
advance of glacier мөсөн голын түрэлт, мөстлөг нэмэгдэх
advance of sea тэнгисийн түрлэг, далайн түрэлт, усны түвшин дээшлэх
advection fog адвекцийн манан
advection адвекц, агаарын шилжилт, нүүлт
advection, thermal ~дулааны адвекц, дулааны нүүлт
advection of moisture чийгийн адвекц
adventure tourism адал явдлын аялал жуулчлал
advertisement/advertising зар сурталчилгаа, реклам
aeolian landforms салхин гаралт хотгор гүдгэр, салхиар үүссэн рельефийн хэлбэр
aeolian denudation салхин гаралт нүцгэрэх элэгдэл

aeolian processes салхины үйл ажиллагаа
aeolian sand салхин гаралт элс, салхины нөлөөгөөр үүссэн элс
aeolian салхин гарлын, салхины нөлөөгөөр үүссэн
aerial mapping агаарын зураглал
aerial photography агаарын гэрэл зураг
aerial perspective агаараас авсан зураг, дүрслэл
aerial photographic survey агаарын гэрэл зургийн судалгаа
aerobe агаарт организм
aerobic organisms агаарт организм
aeroclimatology агаарын уур амьсгал судлал
aerolite чулуун солир
aerology аэрологи, агаар мандал судлал
aeronaut сансрын нисгэгч
aeronautical нисэхийн, агаарын навигацыйн
aeronavigation агаарын навигац
aeronomy аэроном, агаар мандлын дээд үе давхаргын судалгаа
aerosphere дэлхийн хийн мандал, агаар бүрхэвч
aerophotographic map агаарын гэрэл зурган карт
aerophytes аэрофит, агаарсаг ургамал
aeroplankton аэропланктон, агаарт хөвөгч организм
aerosol аэрозол, агаар дахь хатуу хольцууд
affiliate company охин компани
affluent цутгал
afforestation ойжуулалт, ой тариалах
after-glow үдшийн туяа
agaphite оюу
agate агат, гартаам
age нас
age class насны анги
age dependency ratio– тэжээгч тэжээлгэгчийн харьцаа
age distribution хүн амын насны бүтэц
age group насны бүлэг
age of relief рельефийн нас
age of rocks чулуулгийн нас
age of the earth дэлхийн нас
age pyramid хүн амын насны суварга
age specific death rate насны бүлэг дэх нас баралтын коэффициент

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

age structure ~ air

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

age specific fertility rates насны бүлэг дэх төрөлтийн түвшин

age structure насны бүтэц

age-earnings profile нас ба ашиг орлогын график

ageing population хүн амын насжилт

agglomerate агломерат (геологи)

agglomeration economies гадаад эдийн засаг, том зах зээл

agglomeration агломерац, хотын бөөгнөрөл

agglutination цементжих, нягтран барьцалдах

aggradation of permafrost цэвдгийн хуримтлал

aggradation shore хуримтлалын эрэг

aggradation 1. хуримтлал, 2. угаагдах, усанд автах

aggradational landforms хуримтлалын рельеф

aggradational process хуримтлалын үйл явц

aggradational soils угаагдсан хөрс, хөрсний угаагдал

aggradational terrace хуримтлалын дэнж

aggraded plains хуримтлалын тал, хурмал тал

aggregate агрегат, хөрсний ширхэг

agonic line соронзон хазайлтын тэг утгатай шугам

agrarian хөдөө аж ахуйн

agribusiness хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл

agrichemical агрохимийн

agricultural area хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газар

agricultural consumption хөдөө аж ахуйн хэрэглээ

agricultural cooperation хөдөө аж ахуйн нэгдэл

agricultural cooperative хөдөө аж ахуйн хоршоолол

agricultural country хөдөө аж ахуйн орон

agricultural cycle хөдөө аж ахуйн эргэлт

agricultural density хөдөө аж ахуйн суурьшлын нягтшил

agricultural drainage тариалангийн талбайн сувагжуулалт, усалгааны суваг татах

agricultural engineering хөдөө аж ахуйн инженерчлэл

agricultural extension service хөдөө аж ахуйн экстеншн

agricultural geography хөдөө аж ахуйн газарзүй

agricultural health хөдөө аж ахуйн эрүүл мэнд

agricultural industrialization хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл

agricultural land preservation хөдөө аж ахуйн газрыг хамгаалах, хадгалах

agricultural policy хөдөө аж ахуйн бодлого

agricultural pollution газар тариалангийн бохирдуулалт

agricultural population хөдөө аж ахуйн хүн ам

agricultural region хөдөө аж ахуйн бүс нутаг

agricultural revolution хөдөө аж ахуйн хувьсгал

agricultural technician агротехникч

agricultural technology агротехник, хөдөө аж ахуйн технологи

agricultural typology хөдөө аж ахуйн хэв шинж судлал

agricultural worker хөдөө аж ахуйн ажилчин
agriculture 1. хөдөө аж ахуй 2. газар тариалан 3. агроном

agriculture products хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн

agro-industry хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл

agroclimatic resources агро уур амьсгалын нөөц, хөдөө аж ахуйн уур амьсгалын нөөц

agroclimatology хөдөө аж ахуйн уур амьсгал судлал

agroecology хөдөө аж ахуйн экологи, агро экологи

agrologist 1. агрономч, 2. хөрс судлаач

agrometeorology хөдөө аж ахуйн цаг уур судлал, агро цаг уурын ухаан

agronomy агроном

agrotypе хөдөө аж ахуйн хэв шинж

agrowaste хөдөө аж ахуйн хог хаягдал

aiphyllous мөнх ногоон

air current агаарын урсгал

air density агаарын нягт

air drainage агаарын урсгал

air flow агаарын урсгал

air frost агаарын хүйтрэл

air hole агаарын өрх

air humidity агаарын чийгшил

air mass influx агаарын масс түрэн орж ирэх

air mass агаарын орчил, агаарын масс
air-mass precipitation нэг төрлийн агаарын хур тунадас
air molecules агаарын молекул
air movement агаарын хөдөлгөөн
air pollutant агаарыг бохирдуулагч бодис
air pollution агаарын бохирдол
air pressure агаарын даралт
air quality standard агаарын чанарын стандарт
air temperature агаарын температур
air transport агаарын тээвэр
air агаар; **ambient** ~хүрээлэн буй агаар;
arctic~арктикийн агаар, хойд туйлын агаар;
ascending ~ өгсөж буй агаар, агаарын өгсөх урсгал, босоо чиглэл дэх хөдөлгөөн;
atmospheric~ хийн мандлын агаар, агаар мандал; **continental antarctic**~ антарктикийн эх газрын агаар; **damp** ~ чийглэг агаар; **dehumidified** ~ чийггүй агаар, хуурайшсан агаар; **descending** ~ агаарын уруудах урсгал, уруудах хөдөлгөөнд орж буй агаар; **fog-laden**~ манантсан агаар;
ground ~ газрын гадарга орчмын агаар;
non-saturated ~ ханаагүй агаар (чийгээр);
polar maritime ~ туйлын тэнгисийн (далайн) агаар; **polluted** ~ бохирдсон агаар;
rarefied ~ сийрэг агаар; **rough** ~ турбулент агаар; **saturated** ~ ханасан агаар; **soil** ~ хөрсний агаар; **stable**~ агаарын тогтвортой стратификац; **stagnant** ~тунасан агаар, агаарын хөдөлгөөнгүй бүс; **standard**~ стандарт агаар; **stationary** ~ тогтвортой агаар; **supersaturated** ~ хэт ханасан агаар;
upper ~ дээд агаар мандал, чөлөөт агаар мандлын агаар, өндрийн агаар
aircraft нисэх онгоц, хөлөг онгоц
airflow агаарын урсгал
airlines агаарын тээвэр
airplankton агаарт амьдрагч планктон
alabaster алебастр (чулуу)
albedo of the earth дэлхийн альбедо
albedo альбедо
Aleutian low Алеутын бага даралтын муж, алеутын минимум
alexandrite александрит, хувилгаан чулуу
alfisols алфисоль, угаагдмал хөрс

algae замаг
algal bloom замган өнгөр
alien culture харийн соёл
alien species харийн төрөл зүйл
alien visitor түр оршин суугч
Alisov climatic classification Алисовын уур амьсгалын ангилал
alkaline lake хужирт нуур
alkaline layer хужирлаг үе давхарга
alkaline rocks суурилаг чулуулаг
alkalitrophic lake шүлтлэг нуур
alkalization шүлтжилт
allochthonous river дамжин өнгөрөх гол, ал хол урсах гол
allochthonus coal зөөгдөж хуримтлагдсан нүүрс, байгуул нүүрс
allogenic succession өөр төрөл
alluvial coast угаагдлын эрэг
alluvial cone хошуу туугдас, конус хэлбэрт аллювийн хурдас
alluvial deposits аллювийн хурдас, хагшмал хурдас
alluvial doline аллювийн хөндий
alluvial fan deposits пролюви, хормойн хурдас
alluvial fan хошуу туугдас
alluvial flat аллювийн татам
alluvial loam аллювийн хурдас, татмын хурдас
alluvial plain аллювийн тал
alluvial soils аллювийн хөрс
alluvial terrace аллювийн дэнж
alluviation тунамал хурдас, хагшаас үүсэх
alluvium аллювийн хурдас, урсгал усаар зөөгдсөн хурдас
alpine 1. альпийн, 2. тагийн, 3. өндөр уулын
alpine belt уулын тагийн бүслүүр
alpine chains альпийн настай уулсын цуваа
alpine community тагийн бүсийн амьтан ургамал
alpine desert өндөр уулын цөл
alpine folding альпийн атираажилт
alpine glacier уулын мөсөн гол, уулын мөстлөг
alpine meadow soil тагийн нугын хөрс
alpine meadow уулын нуга, альпийн нуга
alpine orogeny альпийн уул үүслийн хөдөлгөөн
alpine permafrost өндөр уулын цэвдэг

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

alpine soils~ angle

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

alpine soils тагийн хөрс, өндөр уулын хөрс

alpine type of relief альпийн хэв шинжийн рельеф, өндөр уулархаг гадарга

alpine vegetation өндөр уулын ургамалжилт

alpine zone альпийн бүслүүр, тагийн бүслүүр

alpisol soil альфисоль хөрс

alteration of angles өнцгийн гажилт

alterations 1. гажилт, 2. өөрчлөлт

alternative tourism уламжлалт бус аялал

жуулчлал, байгаль орчинд хөнөөлгүй

altimeter алтиметр, өндөр хэмжигч багаж

altiplano альтиплано, өндөр тал (Өм. Америк)

altisol алтисоль хөрс, угаagdмал хөрс

altitude өндөр

altitude of polaris алтан гадасын өндөр

(харагдах өнцөг)

altitude of the sun нарны өндөр, тусгалын

өнцөг

altitudinal belt өндрийн бүслүүр

altitudinal climatic zonality уур амьсгалын

өндрийн бүслэг байдал

altitudinal landscape zone өндрийн бүслүүр

altitudinal zonality босоо бүслүүр уулын

бүслүүр, өндрийн бүслүүр

altitudinal zonation өндрийн бүсчлэл,

өндрийн бүслүүрлэг байдал

altocumulus (Ac) өндрийн бөөн үүл,

альтокумулус

altostratus (As) өндрийн давхраат үүл,

альтостратус

aluminum ores хөнгөн цагааны хүдэр

aluminum хөнгөн цагаан

alunite цэр, алуниг

amalgamation theory угсаатны соёлын

нэгдлийн онол

Amazon basin Амазонкийн сав газар

amber хув

ambient air хүрээлэн буй агаар

americanization америкийн хэл соёлыг

дуурайх

amerindian peoples америкийн уугуул хүн ам

amethyst ягаан болор, аметист

ammonia (NH₃) аммиак, шивтрийн хий

ammonile аммонал

ammonite аммонит, толгой хөлтөн

ammonium (NH₄⁺) аммони ион

ammonium nitrate аммоний нитрат,

аммиакийн шүү

ammonium salt аммонийн давс

amount of evaporation ууршилтын тоо

хэмжээ

amount of population хүн амын тоо

amphibians хоёр нутагтан

amphibious organisms хоёр нутагтан амьтан

amphibious plants хоёр нутагт ургамал

amphiphytes хоёр нутагт ургамал

amplitude (annual and daily) амплитуд,

агууриг, зөрөө (жилийн ба хоногийн)

amplitude of oscillation хэлбэлзлийн

амплитуд, ~агууриг

anabatic wind өгсөх салхи, хөндийн салхи

anaerobic organisms агааргүйд амьдардаг

организмууд

anaerobic агааргүй

anaglacial period мөстлөгийн өргөжих

мөчлөг, үе

analemma аналемма, нарны байрлалын график

analysis анализ

anastomosing river салбарласан гол

anchor ice ёроолын мөс

anchored dunes бэхлэгдсэн элсэн сэвхүүл

ancient culture эртний соёл

ancient glaciation эртний мөстлөг

ancient lake эртний нуур

ancient platform эртний платформ

ancient relief эртний рельеф

ancient ridging mass эртний уулсын цуваа

ancient sand dune эртний манхан элс

ancient shoreline эртний эргийн шугам

Andean folding Андын атираажилт

andesite андезит

andisol андисоль хөрс

anemometer анемометр (салхи хэмжигч багаж)

aneroid barometer анероид барометр

angiosperms бүрхүүл үрт ургамал

angle of dip уналын өнцөг

angle of incidence уналтын өнцөг

angle of reflection ойлтын өнцөг

angle of refraction хугарлын өнцөг

angle of rotation эргэлтийн өнцөг

angle of slope налууугийн өнцөг

angle of solar elevation нарны тусгалын

өнцөг

anglo american/anglophone hegemony

англи хэлтний ноёрхол
anglo-american англи гаралтай америк хүн
anglophone countries–англи хэлтэн улсууд
anglophone англи хэлтэн
angular distance өнцгийн зай
angular distortion өнцгийн гажилт
angular fold хурц өнцөгт атираа
angular momentum өнцгийн хурд, өнцгийн агшин
angular soil structure хөрсний ирмэгт бүтэц
angular speed өнцөг хурд
angular unconformity өнцгийн үл нийцэл
angular velocity өнцгийн хурд
anhydride ангидрид
anhydrite ангидрит, дагшир, шүү
animal husbandry мал, мал аж ахуй
animal kingdoms амьтны аймаг
animal realm (faunal realm) амьтны аймгийн муж
animals амьтан
animated mapping хөдөлгөөнт зураглал
animism анимизм
anion анион
anmoor намагжсан газар
annual amplitude жилийн амплитуд, зөрөө
annual capital turnover rate жилийн хөрөнгийн эргэлтийн хэмжээ
annual cycle of temperature температурын жилийн явц
annual flow жилийн урсац
annual global water withdrawal усны жилийн нийт зарцуулалт, усны алдрал
annual gross national product (GND) ҮНБ–ний жилийн өсөлт
annual march жилийн явц
annual mean temperature жилийн дундаж температур
annual mean жилийн дундаж утга
annual plant жилийн турш ургадаг ургамал
annual production жилийн үйлдвэрлэл
annual radiation balance жилийн цацрагийн баланс
annual rhythm жилийн хэмнэл
annual rings жилийн цагариг
annual runoff жилийн гадаргын урсац
annual temperature range температурын жилийн зөрөө

annual variability of precipitation тунадасны жилийн ялгаа
annual, annual plant нэг наст ургамал
annular drainage тойрог хэлбэрт голын систем
annular eclipse цагирган хиртэлт
annular stream pattern цагариг хэлбэрт голын сүлжээ
annular цагирган, дугуй тойрог хэлбэр
anomaly гаж, зөрөөт байдал
anoxic хүчилтөрөгчгүй байх нөхцөл
antarctic anticyclone антарктидийн антициклон, эсрэгциклон
antarctic belt антарктикийн бүслүүр
antarctic circle өмнөд туйлын цагариг
antarctic climate антарктикийн уур амьсгал
antarctic continent Антарктидийн эх газар
antarctic desert zone антарктикийн цөлийн бүс
antarctic faunistic region Антарктикийн амьтны аймгийн муж
antarctic front антарктикийн фронт
antarctic high антарктикийн их даралтын муж
antarctic icesheet антарктикийн мөсөн бүрхэвч
antarctic oases антарктидийн баян бүрд
antarctic regions антарктик орчмын газар орон
antarctic treaty Антарктидийн гэрээ
antarctic zone антарктикийн бүслүүр
antecedent boundary өмнөх үеийн, эртний хилийн зурвас
antecedent drainage сэт урссан голын сүлжээ
antecedent stream сэтэлж урссан гол мөрөн
antecedent valley нэвт хөндий, сэт хөндий
anthracite жинд нүүрс, антрацит
anthropogene антропогены үе, дөрөвдөгчийн галав
anthropogenic climate change хүний нөлөөт уур амьсгалын өөрчлөлт
anthropogenic factors антропоген хүчин зүйлс, хүний үйл ажиллагаа
anthropogenic forms хүний гараар үүссэн гадаргын хэлбэр
anthropogenic landform development хүний үйл ажиллагааны гаралтай гадаргын

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

anthrosols ~ aragonite

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

өөрчлөлт
anthropogenic landscape хүний гараар өөрчлөгдсөн ландшафт
anthropogenic load антропоген ачаалал
anthropogenic pollution хүний үйл ажиллагааны гаралтай бохирдол
anthropogenic relief хүний үйлдлээр буй болсон гадарга
anthropogenic soils (anthrosols) сайжруулсан хөрс
anthropogeography хүмүүнлэгийн газарзүй, нийгэм-эдийн засгийн газарзүй
anthropology антропологи, хүн судлал
anthroposphere антропосфер, хүний үйл ажиллагааны хүрээ
anthrosols сайжруулсан хөрс
anti trade wind эсрэг пассат, анти пассат
anticlinal fold антиклиналь атираа
anticlinal ridge антиклиналь нуруу, гүвээ
anticlinal valley гүдгэр нугарал гарлын хөндий, антиклиналь хөндий
anticline антиклиналь, гүдэн атираа
anticlinorium антиклинори
anticlockwise цагийн зүүний эсрэг, нар буруу
anticyclone (or high) антициклон, эсрэг циклон, их даралтын муж
anticyclone, siberian ~ сибирийн эсрэгциклон, азийн эсрэгциклон
anticyclonic current антициклонлог урсгал
anticyclonic eddy антициклонлог хуйлраа, эсрэг циклоны эргүүлэг
anticyclonic inversion антициклоны инверс, эсрэг циклоны тонгооруу
anticyclonic vortex антициклонлог хуйлраа
antiglobalization movement глобалчлалыг эсэргүүцсэн хөдөлгөөн
antimonsoon муссоны эсрэг урсгал
antipode тэс ондоо байдал, эсрэг тал
antipodes day давтагдаж буй хоног
anti-pollution measures бохирдлын эсрэг авах арга хэмжээ
antitectonic relief антитектоник рельеф
anti-trades эсрэг пассат
apartheid арьс өнгөөр ялгаварлах үзэл
apatite апатит
apex of fold атирааны нугалаа
aphanitic нарийн ширхэгт

aphelion афелий, холдолтын цэг (дэлхийн)
aphotic zone усны гүн хэсэг, гүн усны бүс, гүний гэрэлгүй бүс
aphytal zone усны гүн хэсэг (200 м–ээс доош), профундаль бүс
apogee холдолтын цэг (сарны)
appalachian relief аппалачийн рельеф
apparent aster үзэгдэх од
apparent magnitude харагдах магнитуд (одны)
apparent solar day нарны жинхэнэ хоног
appearance of map газрын зургийн чимэглэл
applied ecology хэрэглээний экологи
applied geocology хэрэглээний геоэкологи
applied geography хавсарга газарзүй, хэрэглээний газарзүй
applied geology хэрэглээний геологи
applied landscape ecology хэрэглээний ландшафтын экологи
applied physical geography хэрэглээний физик газарзүй
applied research хавсарга судалгаа, сэдэвчилсэн судалгаа
apposed glacier нийлсэн мөсөн гол
approach хандлага, чиглэл
aquaculture далайн амьтан, ургамал үржүүлэх
Aquarius Бумбын орд (одны орд)
aquatic biology гидробиологи
aquatic community усны организмын бүлгэмдэл
aquatic environment усан орчин
aquatic macroinvertebrates усны сээр нуруугүйтэн амьтад
aquatic plants усны ургамал
aquiclude ус тогтоогч давхарга
aquifer уст давхарга
aquifer, artesian ~ артезийн уст давхарга
aquifer, confired ~ даралттай уст давхарга
aquifer, unconfired ~ задгай уст давхарга
aquifer, underground ~ гүний уст давхарга
aquifuge ус үл нэвтрүүлэгч чулуулаг, ус үл шингээгч
aquila одны орд
aquitards ус тогтоогч давхарга
arable farming үрийн аж ахуй
arable land хагалсан газар
aragonite арагонит

aralien coast type Арал тэнгисийн хэв шинжит эргийн хэлбэр
arbitrary projections сонгомол (дурын) тусгаг
archaean Архей, эх төрмөл
archaeocyathean археоциат
archean era эх төрмөлийн эрин, архейн эрин
archean foldings архейн атираажилт
arched mountains ганц атираат уулс
archeology археологи
archeological artifacts археологийн эд өлөг
archeological culture археологийн соёл
archeopteryx археоптерикс (эртний жигүүртэн)
archeozoic era архейн эрин, эх төрмөлийн эрин
archipelago олтриг, жижиг арлууд, архипелаг
archosaurs архозавр
arctic air арктикийн агаар, хойд туйлын агаар
arctic anticyclone арктикийн антициклон
arctic belt хойд туйлын бүс, арктикийн бүслүүр
arctic circle хойд туйлын цагариг
arctic climate арктикийн уур амьсгал
arctic desert zone арктикийн цөлийн бүс
arctic front арктикийн фронт
arctic high арктикийн их даралтын муж
arctic ocean хойд мөсөн далай
arctic prairies тундр, хойд туйлын царам
arctic soils арктикийн хөрс
arctic tundra арктикийн тундр
arctic арктик, хойд туйл
area 1. нутаг дэвсгэр, 2. талбай, нутгийн хэмжээ; 3. газар орон
area distortion талбайн гажилт
area scale талбайн масштаб
area symbols талбайн таних тэмдэг
area, range ~ тархалт, ареал
area, sectional ~ хөндлөн огтлолын талбай
areal differentiation нутаг дэвсгэрийн ялгарал
areal division of labour хөдөлмөрийн нутаг дэвсгэрийн хуваарь
area-symbol mapping талбайн таних тэмдгээр зураглах
arenaceous сүвэрхэг, элсэрхэг
aretes арет, хурц ирмэгт хяр
argentiferous ores мөнгөний хүдэр
argentite аргентит
argillaceous аргиллитын, жижиг ширхэгт, шаварлаг

argillite шаваржин, аргиллит
argon аргон (хий)
arid хуурай, гандуу
arid area хуурай гандуу газар
arid climate гандуу уур амьсгал
arid desert with clay soil хуурай шаварлаг цөл
arid desert хуурай гандуу цөл
arid landform гандуу нутгийн газрын гадарга
arid landscape гандуу ландшафт
arid soils хуурай хөрс
aridisol аридсоль хөрс, хуурай хөрс
aridity хуурайшил, гандуу байдал
aridity, index of ~ хуурайшлын индекс
Aries Хонины орд (одны орд)
arithmetic density хүн амын (тоон) нягтшил
arithmetic growth арифметикийн прогрессоор өсөх
arithmetic mean дундаж тоон утга, арифметик дундаж
arithmetic progression арифметикийн прогресс
arkose аркоз (чулуулаг)
arkosic sand аркозын элс
arsenic hydride хүнцлийн устөрөгч
arsenic in drinking water ундны усан дахь хүнцэл
arsenic хүнцэл агуулсан
artesian aquifer артезийн уст давхарга
artesian basin артезийн ай сав
artesian gley soil артезийн саарал хөрс
artesian water table артезийн усны толь
artesian water артезийн ус
artesian well артезийн худаг
arthropoda үет хөлтөн
artifactitious industry боловсруулах аж үйлдвэр
artifacts соёлын эд өлгийн зүйлс
artificial fertilizer байгалийн бус бордоо
artificial gem хиймэл чулуу
artificial pearl таримал сувд
artificial rain хиймэл бороо, зохиомол бороо
artificial satellite хиймэл дагуул
artificial selection 1. үржил, 2. зохиомол шалгарал
artificial silk нийлэг торго
Asain tiger states Азийн бар улсууд

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

asbestinite ~ atmospheric

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

asbestinite асбест, шөрмөсөн чулууны хүдэр

asbestos асбест, шөрмөсөн чулуу

ascending air агаарын өгсөх хөдөлгөөн

ASEAN-association of southeast asian nations АСЕАН (зүүн өмнөд Азийн орнуудын эвсэл)

ASEAN countries АСЕАН-ий орнууд

asexual reproduction бэлгийн бус үржил

ash үнс

ash cone үнсэн конуст галт уул

ash, volcanic ~ үнс (галт уулын)

asia pacific region ази номхон далайн бүс

asiatic (summer) low pressure region

азийн (зуны) бага даралтын муж

asiatic (winter) anticyclone азийн өвлийн антициклон

aspect уулын хандсан байдал

aspen forest нарсан ой, төгөл

aspirational migration өөрийн хүслээр шилжих

assembly industry аж үйлдвэрийн цогцолбор

assessment of geography газарзүйн сургалтын үнэлгээ

assimilation 1. уусгах, шингэх, 2. өөр үндэстэнтэй нийлэх, 3. соёлын ижилсэл

associate холбох, нэгдэх

association of american geographers (AAG) америкийн газарзүйчдийн холбоо

association of geographical societies in europe (EUGEO)-европын газарзүйн нийгэмлэгүүдийн холбоо

association of southeast asia зүүн өмнөд азийн холбоо

association бүлгэмдэл, нэгдэл, холбоо, нийгэмлэг

astatic lake гадагш урсацгүй нуур

astatic урсгалгүй нуур

aster од эрхэс

asteroids бага гаригууд

asthenosphere астеносфер, налархай мандал

asthrosphere ноосфер

astrobleme солирын тогоо

astrology зурхай

astronomer одон оронч, астрономич

astronomical coordinates одон орны солбицол

astronomical observation одон орны

ажиглалт

astronomical observatory одон орны оргил, одон орон судлалын төв

astronomical twilight астрономийн бүрэнхий

astronomical unit одон орны нэгж, астрономийн нэгж

astronomy одон орон судлал, астроном

asylum seeker орогнол эрэгч

asymmetrical fold тэгш хэмт бус атираа

asymmetrical valley хэм тэгшгүй хөндий, ижил буруу хажуут хөндий

atlantic ocean атлантын далай

atlantic type coastline атлантын хэв шинжийн эрэг

atlas information systems атласын мэдээллийн систем

atlas, atlases атлас (газарзүйн)

atmometer атмометр, усны ууршилт хэмжигч

atmosphere composition агаарын найрлага

atmosphere агаар мандал, хийн мандал

atmospheric absorbing агаар мандлын шингээлт

atmospheric aerosols агаар мандлын хатуу хольцууд, аэрозол

atmospheric centres of action агаар мандлын үйлчлэлийн төвүүд

atmospheric constituents агаар мандлын бүрэлдэхүүн хэсгүүд

atmospheric electricity агаар мандлын цахилгаанжилт

atmospheric extinction цацрагийн сулрал

atmospheric humidity агаарын чийгшил

atmospheric pressure cells агаарын даралтын орон

atmospheric pressure агаарын даралт

atmospheric processes агаар мандлын үйл явцууд

atmospheric radiation агаар мандлын цацраг

atmospheric refraction агаар мандлын хугарал

atmospheric stability агаарын тогтвортой төлөв байдал

atmospheric stratification агаар мандлын стратификаци

atmospheric turbidity агаарын булингаршил

atmospheric water агаар мандал дахь ус чийг

atmospheric weathering агаар мандлын

өгөршил
atolls атолл, шүрэн арал, гархин арал
atomic number атомын тоо
atomic structure атомын бүтэц
atomic time атомын цаг
atomic weight атом жин
atomic power plant атомын цахилгаан станц
attached ground water холбоонд орших гүний ус
attraction таталцал, татах хүч; **gravitational** ~ гравитацын хүч, таталцлын хүч, хүндийн хүчний таталцал; **tourist** ~ жуулчин татах зүйлс (газар, үзмэр, үйлчигээ)
attrition өгөршил, элэгдэл, эвдрэл
aurora australis өмнөд туйлын туяа
aurora borealis хойд туйлын туяа
aurora polaris хойд туйлын туяа
australian faunistic region австралийн амьтны аймгийн муж
australian floristic realm австралийн ургамлын аймгийн муж
authority of the parliament парламентын засаглал
authorship draft зохиогчийн эх
automated mapping автоматчилагдсан зураглал
automatic weather observing system цаг агаарын ажиглалтын автомат систем
automation автоматжуулалт, автомат
automobile emissions машины яндангаас ялгарч буй зүйлс
automobile industry машины үйлдвэр
automobile production машины үйлдвэрлэл
autonomous nationalism автономитын үндсэрхэг үзэл
autonomous region автономит бүс
autonomous system автономит систем, хараат бус тогтолцоо
autopurification өөрийгөө цэвэршүүлэх чадвар
autotrophs автотрофууд
autumn equinox намрын өдөр, шөнийн тэнцлийн үе
autumn (fall) намар
autumnal equinox намрын өдөр шөнийн тэнцэл

auxiliary countourlines туслах хаяалбар
avalanche protection plantation цасан нургаас хамгаалсан тариалалт
avalanche protection цасан нургийн хамгаалалт
avalanche track цасан нургийн урсац
avalanche цасан нураг, цасан уруй
average annual latitudinal distribution өргөргийн жилийн дундаж хуваарилалт
average annual rainfall distribution хур тунадасны жилийн дундаж хуваарилалт
average annual rainfall жилийн дундаж хур тунадас
average depth of seasonal freezing улирлын хөлдөлт гэсэлтийн дундаж гүн
average elevation дундаж өндөр
average environmental lapse rate орчны температурын дундаж градиент
average life expectancy хүн амын дундаж наслалт
average per capita GNP нэг хүнд ногдох үндэсний нийт бүтээгдэхүүний дундаж
awareness space мэдээллийн орон зай
axe, axis тэнхлэг
axial plane тэнхлэгийн хавтгай
axis of channel голдирлийн тэнхлэг
axis of the celestial sphere одот ертөнцийн тэнхлэг
axis tilt тэнхлэгийн хазайлт
axis, earth's ~ дэлхийн тэнхлэг
azimuth азимут
azimuth system азимутын систем
azimuthal map азимут тусгагт газрын зураг
azimuthal equidistant projection туйл төвт азимутын проекц/тусгаг
azimuthal projections азимутын проекц
azoic zone амьдралгүй бүс
azonal flow бүслүүрлэг бус урсгал (агаарын)
azonal soil бүслэг бус тархсан хөрс
azonal vegetation бүслэг бус ургамал
azonal бүслэг бус
azonality бүслэг бус байдал
Azores high (Azoric anticyclone) Азорын антициклон, Азорын их даралтын муж
azurite номин

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

U

V

W

X

Y

Z

B

B horizon хөрсний В үе давхарга

baby boom хүн амын төрөлтийн огцом өсөлтийн үе

back radiation буцах цацраг, угтах цацраг

back wearing ухран элэгдэл

background concentration суурь өтгөрөл-агаарын бохирдлын түвшин

backhaul transportation ачааг буцаан дамжин нэвтрүүлэх тээвэр

backing цагийн зүүний эсрэг эргэлт, нар буруу эргэлт

backshore эргийн хаялгын бүс

backslope ар хажуу

backswamp deposits 1. татмын намгийн хурдас, 2. татмын намаг

backswamp татмын намаг

backwall хунхын мөргөцөг (мөстлөгийн)

backward erosion ухран идэлт, ухран усан идэхүй

backwash эргээс буцаж буй ус, агаарын хуй

backwater 1. тогтоол ус, голын булан, 2. эсрэг урсгал

bacteria бактери, нян

badland бедленд, явар, адайр газар

baer's law бэрийн хууль

baikalian folding Байгалын атриашилт (Байгал нуур орчмын)

bajada бажада, хошуу туугдаст хэлбэр

balance of force хүчний тэнцвэр

balance of payments төлбөрийн баланс

balance of trade худалдааны баланс

balance баланс, тэнцвэр

balance, heat ~ дулааны баланс

balance, radiation ~ цацрагийн баланс

bald mountain цав толгод, довцог

balka жалга

balka-relief жалгархаг рельеф, жалгархаг гадарга

ball lightning бөмбөлгөн аянга

ball structure бөмбөлгөн бүтэц

ball балл, зэрэг, шатлал

balloon агаарын бөмбөлөг

ballstone 1. шаварлаг шохойн чулуу, 2. өнгөлсөн чулуу

baltic shield балтийн бамбай

banded iron ore судалжсан төмрийн хүдэр

banding судал

bankfull stage голын усны дээд түвшин

baobab tree баобаб мод

bar 1. бар (даралтын нэгж) 2. жижиг далан

bar graphs баганан диаграмм

barchan chain манхан цуваа

barchan dune манхан элс, сэвхүүл элс

barchan ridges манхан толгод

barchans манхан элс

bare karst нүцгэн карст

baresoil нүцгэн хөрс

baric low бага даралтын хотос

baric system даралтын систем

baric trough бага даралтын хотос

barite барит, хүнд жонш

bark soils сул давсжсан хөрс

barogradient current даралтын зөрүүгийн урсгал

barograph барограф, даралт өөрөө бичигч багаж

barometer барометр

barometric depression бага даралтын хотос

barometric gradient даралтын градиент

barometric pressure агаарын даралт

barometric slope даралтын градиент

barometric tendency даралтын хандлага

barometric trough бага даралтын хотос

barrage далан

barrancos садрага

barred spiral нэг төвөөс цацарсан мушгиа

barrier 1. хаалт, далан, 2. саад

barrier basin урсгалгүй сав газар, хаагдмал

zenith орой хадалт, зенит

zenithal rains оргил бороо, зенитийн бороо

zero degrees latitude экватор, өргөргийн тэг градус

zero degrees longitude анхны голдоц

zero growth хүн амын өсөлт зогсох

zero population growth (ZPG) хүн амын өсөлтийн зогсонги үе

zero tillage хагалгаагүй тариалан, хөрсгүй тариалан

zeugen ширээт уул (салхин гаралт рельеф)

zinc ore цайрын хүдэр

zibar (Tenere Desert, Niger) намхан сэвхүүл элс (Нигер, Тенерэ цөлд)

zinc цайр

zincous ore цайрын хүдэр

zionism сионизм

zionist сионист

zircon циркон

zodiac тэнгэрийн орд, шар замын орд, зодаик

zodiac constellations шар замын одны ордууд10

zonal (westerly) flow агаарын баруун зүгийн бүслүүрлэг урсгал

zonal circulation бүслүүрлэг циркуляци

zonal soils бүслэг хөрс

zonation бүслэг байдал

zonda зонд

zone model бүсийн загвар

zone of ablation абляцийн бүс

zone of accumulation хуримтлалын бүс

zone of aeration аэрацийн бүс, агааржих бүс

zone of assimilation үндэстнүүд нийлэх бүс, зааг

zone of confined water усаар ханасан бүс, уст давхарга

zone of equatorial low экваторын бага даралтын бүс

zone of fracture хагарлын бүс

zone of intertropical front (ITCZ)

тропикийн дотоод конвергенцийн бүс

zone of intolerance тэс өөр нөхцөл, бүс

zone of leaching 1. шүлтжилтийн бүс, 2. уусган баяжуулалтын бүс

zone of saturation (phreatic zone) усаар ханасан бүс

zone of wastage (glacier) мөстлөг багасах бүс

zone time цагийн бүс

zone бүс

zone, discharge ~ гүний усны алдагдлын (зарлага"-ын) бүс

zone, recharge ~ гүний усны "орлого"-ын бүс

zone, zonal бүс, бүслэг байдал

zoning бүслэг байдал

zoo амьтны хүрээлэн

zoobenthos зообентос, ёроолын амьтад

zoobenthos of freshwaters цэнгэг усны ёроолын амьтад

zoochory ургамлын үр амьтнаар тархах

zoogeographic map амьтны аймгийн зураг

zoogeographic realms амьтны аймгийн мужлал

zoogeographic regions амьтны аймгийн бүс, мужууд

zoogeographical features амьтны газарзүйн онцлог

zoogeographical subdivisions амьтны аймгийн мужлал

zoogeography амьтны газарзүй

zoological амьтан судлалын

zoologist амьтан судлаач

zoology амьтан судлал

zooplankton зоопланктон

zulu зулу хүн, зулугийн

Монгол–Англи толь

10000 толгой үг

English–Mongolian
dictionary

10000 words

МОНГОЛ ЦАГААН ТОЛГОЙ
MONGOLIAN ALPHABET

A, a.....	161
Б, б.....	170
В, в.....	178
Г, г.....	179
Д, д.....	191
Е, е.....	200
Ё, ё.....	201
Ж, ж.....	202
З, з.....	204
И, и.....	208
К, к.....	210
Л, л.....	213
М, м.....	215
Н, н.....	221
О, о.....	228
Ө, ө.....	232
П, п.....	235
Р, р.....	237
С, с.....	238
Т, т.....	244
У, у.....	255
Ү, ү.....	264
Ф, ф.....	268
Х, х.....	270
Ц, ц.....	292
Ч, ч.....	297
Ш, ш.....	299
Э, э.....	303
Ю, ю.....	310
Я, я.....	311
A-Z.....	312

A

А үе давхарга (хөрсний) A horizon
аадар бороо downpour, torrent, blossom shower, heavy rain
аадар хур тунадас heavy precipitation
аадрын урсац storm runoff
аадрын үер flash flood
абиссиаль бүс abyssal zone
абиссиаль тал (гүн далайн тал) abyssal plain
абляци ablation
абляцийн бүс ablation zone
абляцийн морен ablation moraine
абразийн (далайн элэгдлийн) дэнж abrasion terrace, strandflat
абразийн (далайн элэгдлийн) процесс abrasion process
абразийн процесс abrasion
абразийн тал plain of abrasion
абразийн ширээт уулархаг орон abrasion tableland
абразийн эрэг abrasion shore
аброгенчууд, аброген хүмүүс aborigines
аварга одод giant stars
аварга том гаригууд giant planets
аварга том од super-giant star
аварга том ургамал monstrous plant
аварга улаан одод red giants
австралийн амьтны аймгийн муж australian faunistic region
австралийн ургамлын аймгийн муж australian floristic realm
автоматжуулалт automation
автоматчилагдсан зураглал automated mapping
автономит байдал, өөрийгээ хангадаг байдал self-sufficiency
автономит бүс autonomous region
автономит систем, хараат бүс тогтолцоо autonomous system

автономитын үндсэрхэх үзэл autonomous nationalism
автотрофууд autotrophs
агаар air
агаар, манантсан ~ air, fog-laden
агаар, өндрийн ~ air, upper
агаар, сийрэг ~ air, rarefied
агаар, стандарт ~ air, standard
агаар, тунасан ~ air, stagnant
агаар, турбулент ~ air, rough
агаар, тэнгис (далайн)-ийн ~ maritime air
агаар, хөрсний ~ air, soil
агаар, антарктикийн эх газрын ~ antarctic continental air
агаар, эх газрын ~continental air
агаар дахь тоосонцор (PM) particulate matter (PM), particulates
агаар дахь хатуу хольцууд aerosols
агаар дахь хаягдал fallout
агаар мандал (хийн мандал) atmosphere
агаар мандал дахь ус чийг atmospheric water
агаар мандал судлал aerology
агаар мандал, ~ дээд upper air
агаар мандал, чөлөөт ~ upper air
агаар мандлаас гаралтай ус meteoric water
агаар мандлын бүрэлдэхүүн хэсгүүд atmospheric constituents
агаар мандлын гаралтай гүний ус vadose water
агаар мандлын доод давхарга lower atmosphere
агаар мандлын дээд давхарга upper atmosphere, upper layer
агаар мандлын дээд давхаргын орчил урсгал circulation of upper atmosphere
агаар мандлын дээд давхаргын салхи upper air wind
агаар мандлын дээд зах, хэсэг outer

А
Б
В
Г
Д
Е
Ё
Ж
З
И
Й
К
Л
М
Н
О
Ө
П
Р
С
Т
У
Ү
Ф
Х
Ц
Ч
Ш
Щ
Э
Ю
Я

APPENDICES/ХАВСРАЛТ

World countries/Дэлхийн улсууд ба эзэмшил нутаг

A

Afghanistan	Афганистан
Albania	Албани
Algeria	Алжир
American Samoa	Америкийн Самоа
Andorra	Андорра
Angola	Ангол
Antigua and Barbuda	Антигуа ба Барбуда
Argentina	Аргентин
Armenia	Армен
Aruba	Аруба
Australia	Австрали
Austria	Австри
Azerbaijan	Азербайжан

B

Bahamas	Бахама
Bahrain	Бахрейн
Bangladesh	Бангладеш
Barbados	Барбадос
Belarus	Беларус
Belgium	Бельги
Belize	Белиз
Benin	Бенин
Bermuda	Бермуд
Bhutan	Бутан
Bolivia	Боливи
Bosnia and Herzegovina	Босни Херцеговина
Botswana	Ботсвана
Brazil	Бразил

Brunei	Бруней
Bulgaria	Болгар

Burkina Faso	Буркина Фасо
Burundi	Бурунди

C

Cabo Verde, Cape Verde	Кабо Верде
Cambodia	Камбож
Cameroon	Камерун
Canada	Канад
Central African Republic (CAR)	Төв Африкийн Бүгд Найрамдах Улс (ТАБНУ)
Chad	Чад
Chile	Чили
China	Хятад
Colombia	Колумб
Comoros	Коморын арлууд
Congo	Конго
Costa Rica	Кост Рика
Cote d'Ivoire	Кот-д'Ивуар
Croatia	Хорват
Cuba	Куба
Cyprus	Кипр
Czech Republic	Чех Улс

D

Denmark	Дани
Djibouti	Жибути

Cities/Хотууд

Abu Dhabi	Абу-даби
Abuja	Абужа
Accra	Аккра
Addis Ababa	Аддис-Абеба
Algiers	Алжир
Amman	Амман
Amsterdam	Амстердам
Andorra la Vella	Андорра-ла-велья
Ankara	Анкара
Antananarivo	Антананариву
Apia	Апиа
Ashgabat	Ашхабад
Asmara	Асмара
Astana	Астана
Asuncion	Асунсьон
Athens	Афин

B

Baghdad	Багдад
Baku, Baki	Баку
Bamako	Бамако
Bandar Seri Begawan	Бандар Сери Бегаван
Bangkok	Бангкок
Bangui	Банги
Banjul	Банжул
Basseterre	Бастер
Beijing	Бээжин
Beirut, Bayrut	Бейрут
Belgrade	Белград
Belmopan	Бельмопан
Berlin	Берлин
Bern	Берн
Bishkek, Biskek	Бишкек
Bissau	Бисау
Bogota	Богота
Bonn	Бонн
Brasilia	Бразилиа
Bratislava	Братислав
Brazzaville	Браззавиль

Bridgetown	Брижтаун
Brussels	Брюссель
Bucharest	Бухарест
Budapest	Будапешт
Buenos Aires	Буэнос-Айрес
Bujumbura	Бужумбура

C

Cairo	Каир
Canberra	Канберра
Capetown	Кейптаун
Caracas	Каракас
Castries	Кастри
Chisinau	Кишинев
Colombo	Колombo
Conakry	Конакри
Copenhagen	Копенхаген

D

Dakar	Дакар
Damascus	Дамаска
Dar es Salaam	Дар эс Салаам
Dhaka	Дака
Dili	Дили
Djibouti	Жибути
Doha	Доха
Dublin	Дублин
Dushanbe	Душанбе

F

Freetown	Фритаун
Funafuti	Фунафуги

G

Gaborone	Габороне
Georgetown	Жоржтаун
Guatemala	Гватемала

H

Geographical names: Mountains, Rivers, Lakes and Regions

Газар усны нэр: Уул нуруу, гол, нуур ба бүс нутаг

A

Aden (gulf)	Адены булан
Adriatic Sea	Адриатын тэнгис
Aegean Sea	Эгийн тэнгис
Africa	Африк, Африк тив
Alaska Peninsula	Аляскийн хойг, Аляска
Alaska range	Аляскийн нуруу
Aleutian islands	Алеутын арлууд
Alps	Альп, Альпийн нуруу
Altai mountains	Алтайн нуруу, Алтайн уулс
Amazon river	Амазон мөрөн
Amundsen Sea	Амундсены тэнгис
Amur River	Амар мөрөн
Andaman Sea	Андаманий тэнгис
Andes	Андын нуруу
Angel falls	Анхелийн хүрхрээ
Antarctica	Антарктид
Appalachian Mountains	Аппалачийн нуруу
Apennine mountains	Апенниний уулс
Arabian Peninsula	Арабын хойг
Arabian Sea	Арабын тэнгис
Aral Sea	Арал нуур/тэнгис
Arctic ocean	Хойд мөсөн далай
Arkansas river	Арканзас гол
Asia	Ази, Ази тив
Atlantic ocean	Атлантын далай
Atlas Mountains	Атласын уулс
Australia	Австрали, Австрали тив
Australian Alps	Австралийн Альп
Australian peninsula	Австралийн хойг
Azores, Azorean islands	Азорын арлууд
Azov Sea	Азовын тэнгис

B

Bab al-Mandab Strait (Bab-el-Mandeb)	Баб-эль-Мандебын хоолой
---	-------------------------

Baffin Bay	Баффиний булан
Baikal (lake)	Байгал нуур
Balkan Mountains	Балканы уулс
Balkhash (lake)	Балхаш нуур
Baltic Sea	Балтийн тэнгис
Barents Sea	Баренцийн тэнгис
Bavaria	Бавари (муж)
Bavarian Alps	Баварийн Альп
Bellingshausen Sea	Беллинсгаузены тэнгис
Bering Sea	Берингийн тэнгис
Bering Strait	Берингийн хоолой
Biscay bay	Бискайн булан
Black Sea	Хар тэнгис
Blue Nile	Цэнхэр Нил
Brahmaputra	Брахмапутра гол
British isles	Британий арлууд
Borneo	Борнео арал
Bosphorus Strait	Босфорын хоолой
Bouvet Island	Буве арал

C

Canary Islands	Канарын арлууд
Cantabrian mountains	Кантабрын уулс
Cape Agulhas	Игольний хошуу
Cape Chelyuskin	Чельюскин хошуу
Cape Dezhnev	Дежневийн хошуу
Cape Prince of Wales	Принц Уэлсийн хошуу
Cape Vostochny	Дежневийн хошуу
Caribbean Sea	Карибын тэнгис
Caribbean	Карибын орнууд
Carpathian mountains	Карпатын уулс
Caspian Sea	Каспий нуур, Каспийн тэнгис
Caucasus mountain	Кавказын нуруу

Spitsbergen, Spitzbergen (Svalbard)

Шпицберген арал (Свальбард)

Syrdarya or Sirdaryo Сырдарья

Svalbard (Spitsbergen, Spitzbergen)

Шпицберген арал (Свальбард)

T

Taiwan island

Тайван арал

Taklamakan Desert

Такламаканы цөл

Tanganyika (lake)

Танганьика нуур

Tasmania

Тасмани арал

Taurus mountains

Таурусын нуруу

Taymyr

Таймыр

Thar Desert

Тарын цөл

The Bahamas

Багамын арлууд

Tennessee river

Теннесей гол

Thar Desert

Таарын цөл

Tian Shan

Тянь-Шаний нуруу

Tibetan Plateau

Төвөдийн өндөрлөг

Timor islands

Тиморын арлууд

Titicaca (lake)

Титикака нуур

Torres strait

Торресийн хоолой

Trans-Altai Gobi

Алтайн өвөр говь

Tristan da Cunha

Тристан-да-Кунья

Turpan depression

Турфаны хонхор

U

Ural Mountains

Уралын нуруу

V

Vesuvius (Vesuvio)

Везуви галт уул

Verkhoyansk range

Верхоянский нуруу

Victoria (lake)

Виктори нуур

Victory falls

Викторийн хүрхрээ

Volga River

Ижил мөрөн

W

Weddell Sea

Уэдделлийн тэнгис

West India

Вест Индийн арлууд

West Indies

Вест Индийн орнууд

(Карибын тэнгисийн арлын улсууд)

Western Asia

Баруун Ази

Western Europa

Баруун Европ

Western Ghats

Баруун Гатт уул

Western India

Энэтхэгийн баруун хэсэг

Western Pacific

Номхон далайн баруун

хэсэг

White Sea

Цагаан тэнгис

Winnipeg (lake)

Виннипег нуур

Y

Yangtze River

Хөх мөрөн

Yellow river

Шар мөрөн

Yenisei River

Енисей мөрөн

Yosemite falls

Йосемити хүрхрээ

Yucatan Strait

Юкатаны хоолой

Yukon River

Юкон гол

Z

Zagros mountains

Загросын уулс

Zaire River

Зайр

Zambezi river

Замбези гол

Монгол улсын боловсролын их сургууль, Газарзүйн тэнхим
Ембүүгийн Батчулуун

Газарзүйн толь Англи–Монгол/Монгол–Англи

Физик газарзүй ба нийгэм–эдийн засгийн газарзүйн нэр томъёог багтаасан 20,000 гаруй толгой үгтэй. Геологи, геоморфологи, гидрологи, цаг уур, уур амьсгал судлал, картограф, хүн ам зүй, зайнаас тандан судлал болон газарзүйн боловсролд хамаарах холбоо үгс ба ухагдахууныг хамарсан.

Geography Department, Mongolian National University of Education
Batchuluun Yembuu

Dictionary of Geography English–Mongolian/Mongolian–English

Containing over 20,000 entries on all aspects of both physical and human geography. It includes coverage of geomorphology, meteorology, climatology, hydrology, cartography, population, industry, and agriculture, as well as new topics such as remote sensing, geographic information systems and geography education.

“Мөнхийн Үсэг” ХХК-д хэвлэв.
Утас: 319658, 70140459
Вэб хаяг: www.munkhiin-useseg.mn